

Az adott jogi személyre vonatkozó speciális jogszabályi rendelkezésekhez képest a tag kizárásának szabályozásakor a diszpozitivitás elve nem érvényesül, a létesítő okirat tehát egyéb kizárási okot nem tartalmazhat.

Alkalmazott jogszabályok: Ptk. 3:5. §-a, Lsztv. 4.§ (2) bekezdés, 38. § (1)bekezdés

Győri Ítéltábla Pf.IV.20.082/2020/7.szám

1. Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével az alperes 11/2019. (IV.10.) határozatát hatályon kívül helyezte.
2. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az alperesi lakásszövetkezet a 11/2019. (IV.10.) számú igazgatósági határozatával a szövetkezet Alapszabályának (továbbiakban: Alapszabály) III.6.18. pontjára, 4.3. pontjára, IV.4.1.d. pontjára, IV.4.3.a. pontjára és az alperes SZMSZ-ére hivatkozva kizárta a felperest a szövetkezet tagjai sorából. A határozat indokolása szerint a kizárásra azért került sor, mert a felperes az Alapszabály IV.3. pontjában meghatározott kötelezettsége ellenére nem fogadta el az alperes Alapszabály szerinti működését, a szövetkezet egységét megbontó, érdekeit sértő, működését veszélyeztető magatartást tanúsított, tagi jogait visszaélészerűen gyakorolta. A felperes több alkalommal indokolatlan, nagy terjedelmű adatszolgáltatás iránt előterjesztett kérelmeivel a szövetkezet tisztségviselőinek munkáját elnehezítette. A szövetkezeti tagokat az alperes ellen hangolta, a kapott adatszolgáltatás valódiságát minden alap nélkül megkérdőjelezte.
3. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes a 2011. évi LXXVI. törvénnyel módosított 2004. évi CXV. törvény (Lsztv.) 38. § (4) bekezdés b) pontja szerinti határidőn belül terjesztette elő keresetlevelét. A határozat hatályon kívül helyezésére irányuló kereseti kérelmet annak elsődleges indokai alapján találta alaposnak.
4. A Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.167/2016/3. számú ítéletére utalva helyesnek találta a felperes azon álláspontját, hogy a tag kizárására kizárólag az Lsztv. 38. § (1) bekezdésében meghatározott okból kerülhet sor. Az Lsztv. 38. § (1) bekezdése nem diszpozitív, egyéb tagkizárási okot a lakásszövetkezet Alapszabálya nem határozhat meg, azt nem delegálhatja az igazgatóság hatáskörébe. Erre tekintettel a törvényszék nem vizsgálta a kereseti kérelem másodlagos indokát, ami szerint az SZMSZ alapján a tag nem zárható ki, továbbá, hogy az alperesi határozat indokolásában írtak nem felelnek meg a valóságnak.
5. Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amiben elsődlegesen a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 369. § (3) bekezdés b), d) és e) pontja szerinti felülvizsgálati jogkör gyakorlását kérve a Pp. 383. § (1)-(3) bekezdése alapján annak megváltoztatását, a kereseti kérelem elutasítását és a támadott alperesi határozat hatályában való fenntartását kérte. Másodlagos fellebbezési kérelme a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdés d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlásával az ítéletnek a Pp. 381. § alapján történtő hatályon kívül helyezésére irányult. Kérte, hogy az ítéltábla kötelezze a felperest az alperes első- és másodfokú eljárásban felmerült perköltségei megfizetésére.
6. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett jogi érvelését, miszerint a 2016. május 26-án kelt egységes szerkezetű Alapszabályt és az SZMSZ-t a felperes megismerhette. Utóbbi a tagra vonatkozóan általános kötelezettséget nem tartalmaz, az az alperes belső működési

rendjét szabályozza. Előadta, hogy az SZMSZ a támadott alperesi határozat indokolásában írtak szerint lehetőséget ad a tag kizárására. Az Lsztv. 1. § (2) bekezdése alapján mögöttes jogszabályként a Ptk. alkalmazandó. Az Lsztv. 4. § (2) bekezdése, 9. § (1) bekezdése, 37. § (1) bekezdés d) pontja, 38. §-a és 39. §-a a Ptk. szabályozási rendszerében megjelenő diszpozitivitás elvére épül, így nincs akadálya annak, hogy az alperes a törvényben írtakon túl további tagkizárási okokat határozzon meg az Alapszabályban. Hangsúlyozta, hogy az Lsztv. 4. § (2) bekezdés r) pontjából következően a közgyűlés által szükségesnek tartott minden kérdés az Alapszabályban rendezhető. A Ptk. 3:360. § a lakásszövetkezet céljainak prioritását juttatja kifejezésre. Állította, hogy valamennyi, a támadott alperesi határozat indokolásában feltüntetett kizárási ok valós. Az alperes az Alapszabályban biztosított jogával élve zárta ki a felperest tagjai közül.

7. A másodlagos fellebbezési kérelmével kapcsolatban előadta, hogy amennyiben az elsődleges fellebbezési kérelme szerinti jogi okfejtése helytálló, vizsgálni kell, hogy az alperesi határozat indokolásában megjelölt kizárási okok valósak-e. Mivel a törvényszék eltérő jogi álláspontja folytán e körben a felek által felajánlott bizonyítást nem folytatta le, azt a másodfokú eljárásban kell pótolni, vagy – amennyiben ez nem lehetséges, vagy nem ésszerű – az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kell helyezni.
8. A felperes fellebbezési ellenkérelmében a támadott ítélet helybenhagyását kérte. Az elsőfokú eljárásban kifejtettekkel egyezően hivatkozott arra, hogy az Lsztv-nek a tag kizárásával kapcsolatos szabályai nem diszpozitívak, a 2011. évi LXXVI. törvénnyel módosított Lsztv. 38. § (1) bekezdése annak miniszteri indoklására is figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően úgy értelmezendő, hogy az alperes csak a felperest terhelő fizetési kötelezettség elmulasztása esetén dönthet a tag kizárásáról. Rámutatott, hogy az Lsztv. 4. § (1) bekezdés j) pontja nem ad lehetőséget arra, hogy a kizárási okok körét az Alapszabály bővítse. A Ptk. 3:4. § (2) bekezdése szerint a diszpozitivitás csak a Ptk. rendelkezései vonatkozásában áll fenn. Az Lsztv-hez képest a Ptk. mögöttes jogszabály, a lex specialis derogat legi generali elvből következően erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában az Lsztv. 38. § (1) bekezdése kógens rendelkezés. A Ptk. az egyes jogi személyeknél típusonként szabályozza, milyen okból és milyen módon lehet a tagot kizárni (Ptk. 3:70. §, Ptk. 3:107. §). A Ptk. 3:107. §-ának, a Ptk. 3:331. § (4) bekezdésének és 3:358. §-ának összevetéséből is az következik, hogy a Ptk-nak a tag kizárásával kapcsolatos rendelkezései nem diszpozitívak. A Ptk. 3:5. §-a nem ad lehetőséget arra, hogy a jogi személy létesítő okirata tagkizárási okokat határozzon meg. Az Lsztv. 4. § (2) bekezdésének speciális rendelkezései kizárják a Ptk. 3:5.§-ának alkalmazhatóságát.
9. A fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos:
10. Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetésre jutott. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben írtakra figyelemmel az ítéletábra az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni:
11. Amint arra a peres felek a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben helytállóan rámutattak, a másodfokú eljárásban az volt az eldöntendő kérdés, hogy a törvényszék helytállóan értelmezte-e az Lsztv. 38. § (1) bekezdését kógens szabályként.
12. Az Lsztv. 1. § (2) bekezdése szerint az Lsztv. eltérő rendelkezése hiányában a lakásszövetkezetekre a Ptk. rendelkezései az irányadó. A Ptk. 3:4. § (3) bekezdés a) és b) pontjából következően kifejezett törvényi tiltás hiányában a jogi személy tagjai, alapítói eltérhetnek a Ptk-ban foglaltaktól, ha az eltérés nem sérti nyilvánvalóan a jogi személy

hitelezőinek, munkavállalóinak, vagy a tagok kisebbségének jogait, vagy a jogi személyek törvényes működése feletti felügyelet érvényesülését nem akadályozza. Ebből az következik, hogy a jogi személy létesítő okiratának tartalmi követelményeit illetően a Ptk. 3:5. §-a a szükséges minimumot határozza meg, a létesítő okirat további kérdéseket is szabályozhat, amennyiben az nem ütközik a Ptk. 3:4. § a) és b) pontjába.

13. Az ítéletábra álláspontja szerint a tag kizárására vonatkozó jogszabályi rendelkezések a Ptk. 3:4. § (3) bekezdés b) pontja körébe esnek, mert a kizárt tag kisebbségnek tekintendő, akinek jogait a kizárás nyilvánvalóan sérti. Ezt az értelmezést támasztja alá az is, hogy – amint arra a fellebbezési ellenkérelem helytállóan rámutatott – a Ptk. 3. könyve a jogi személyeknél típusonként szabályozza a kizárási okokat (Ptk. 3:70. §, Ptk. 3:107. §, Ptk. 3:360. §). A Ptk. szabályozási rendszeréből az látszik, hogy a tag kizárására jellemzően bírósági határozattal kerülhet sor (Ptk. 3:107. §, 3:360. §). Ahol a Ptk. ettől eltérés enged, azt külön kifejezésre juttatja (Ptk. 3:70. §). Ebből következően a jogi személy létesítő okirata a Ptk. szabályaitól eltérő a tag kizárásra nyitva álló bírói úthoz képest alternatív eljárási rendet, vagy a Ptk-ban meghatározottakon túli további kizárási okot nem tartalmazhat (az más kérdés, hogy a Ptk. 3:107. §-ában és 3:360. §-ában is említett, a célok elérését nagymértékben veszélyeztető magatartást definiálhatja-e a létesítő okirat, meghatározhatja-e milyen cselekmények, vagy mulasztások tartoznak ebbe a körbe).
14. Helytálló a fellebbezési ellenkérelem azt illetően is, hogy az Lsztv. a Ptk-hoz képest speciális jogszabály, az Lsztv. rendelkezéseire a Ptk. 3:4. § (3) bekezdése szerinti diszpozitivitás nem terjed ki.
15. Az elsőfokú bíróság által is felhívott Lsztv. 38. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a lakásszövetkezet kizárhatja a tagot, ha a tag írásbeli felszólítás ellenére nem teljesíti a jogszabályoknak és az Alapszabálynak megfelelően megállapított építési, fenntartási költségekhez történő hozzájárulás megfizetésére, valamint a pótbefizetés teljesítésére vonatkozó kötelezettségét. Az Lsztv. 38. §(1) bekezdését megállapító, 2011. évi LXXVI. törvény 23. §-ához fűződő miniszteri indokolás szerint a törvény módosította a tag kizárásának lehetőségét és a jövőben már nem adott módot a tag kizárására abban az esetben, ha „neki felróható módon, a lakásszövetkezet érdekeit súlyosan sértő, vagy veszélyeztető magatartást” tanúsított. A miniszteri indokolás szerint az idézett korábbi törvényi rendelkezés ellentétes volt a jogbiztonság alapvető követelményeivel és a gyakorlatban számos jogsérelmet okozott. A miniszteri indokolásban kifejtettekre is figyelemmel az ítéletábra teljes körűen osztja az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy az Lsztv. 38. § (1) bekezdése kógens rendelkezés, a lakásszövetkezet az e jogszabályhely szerint meghatározottakon túli okra alapítottan nem zárhatja ki a tagot. Mindezekből következően a jogi személy belső működési rendjét szabályozó SZMSZ sem tartalmazhat tagkizárási okot. Az ítéletábra megjegyzi, hogy nem a jelen peres eljárás tárgyát képezi annak vizsgálata, az alperesnek az Lsztv 38.§ (1) bekezdésében meghatározottakon túl további tagkizárási okot tartalmazó Alapszabálya, SZMSZ-e mennyiben feleltethető meg az alperessel szemben támasztott törvényes működés feltételének.
16. Mindezekre figyelemmel az ítéletábra az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.